

Учреждение образования «Гомельский государственный
технический университет имени П.О. Сухого»

УТВЕРЖДАЮ

Первый проректор

УО «ГГТУ им. П.О. Сухого»

О.Д.Асенчик

10 июня 2014

Регистрационный № УД-49-10/р.

ИСТОРИЯ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСИ

Учебная программа учреждения высшего образования
по специализированному модулю для технических специальностей

Факультет: гуманитарно-экономический

Кафедра: «Политология и история»

Курс: 1,2,3

Семестр: 2,3,5

Лекции: 17 Экзамен: -

Практические (семинарские) занятия: 17 Зачет: 2,3,5

Лабораторные занятия Курсовая работа (проект)

Аудиторных часов по учебной дисциплине: 34

Всего часов по учебной дисциплине: 72

Форма получения образования:
дневная

Составил: И.А. Грищенко, старший преподаватель

2014 г.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Учебная программа составлена на основе учебной программы УО «ГГТУ имени П.О.Сухого» «История культуры Беларуси», утвержденной 12.06.2014г. Регистрационный №УД -953 /уч.

Рассмотрена и рекомендована к утверждению кафедрой «Политология и история» № 10 от 23.06.2014г.

Заведующий кафедрой
С.А. Елизаров

Одобрена и рекомендована к утверждению научно-методическим советом гуманитарно - экономического факультета УО «ГГТУ им. П.О. Сухого». 30.06.2014г. Протокол № 10 3012-3/р

Председатель: Р.И. Громыко

1. Тлумачальная запіска

1.1. Мэты і задачы вучэбнай дісцыпліны

Рабочая праграма па спецыялізаванаму модулю «Гісторыя культуры Беларусі» прызначаецца дзеля рэалізацыі на першай ступені вышэйшай адукацыі ў рамках модулей сацыяльна-гуманітарных дысцыплін і падрыхтавана на аснове адукацыйнага стандарта “Вышэйшая адукацыя. Першая ступень. Цыкл сацыяльна-гуманітарных дысцыплін (зацвержан і ўведзены ў дзеянне пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 01.09.2006 г. № 89)”, канцэпцыі аптымізацыі зместа, структуры і аб'ема сацыяльна-гуманітарных дысцыплін ва ўстановах вышэйшай адукацыі, зацвяржанай загадам Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь 22.03.2012 г., парядка распрацоўкі, зацвержання і рэгістрацыі вучэбных праграм дзеля рэалізацыі зместа адукацыйных праграм вышэйшай адукацыі першай ступені, зацвержанага загадам Міністра адукацыі Рэспублікі Беларусь от 27.05.2013 г. № 405.

Неабходнасць вывучэння курса «Гісторыя культуры Беларусі» абумоўлена павышэннем ролі сферы культуры ў сучасным свеце, значнасцю ведаў аб нацыянальных традыцыях, дасягненяй айчынай культуры, што з'яўляецца важнай часткай агульнай адукацыі і патрыятычнага выхавання студэнтаў.

Курс закліканы азнаеміць студэнтаў з гісторыка-культурнай спадчынай; замацаваць у студэнтаў сістэматычныя веды ў галіне гісторыі айчыннай культуры; сфарміраваць уяўленне аб месцы і ролі культуры Беларусі ў гісторыі беларускага народа, у гісторыі ёўрапейскай і сусветнай культуры; выхоўваць пачуццё патрыятызму і гонару за беларускі народ, яго дасягненні ў гістарычным мінулым і на сучасным этапе. Усё гэта з'яўляецца мэтай курса.

Да ліку задач належаць:

азнакамленне с найвышэйшымі дасягненнямі беларускай культуры і яе дзеячамі;

вывучэнне найважнейшых з'яў, працэсаў, твораў, тэндэнций і заканамернасцей у развіцці беларускай культуры;

вызначэнне адметных рысаў культуры беларускага народа на розных этапах яго гістарычнага развіцця;

разгляд гісторыі культуры Беларусі ў кантэксце гісторыі і культуры славянскіх народаў, ёўрапейскай і сусветнай культуры;

паказ культур нацыянальных меншасцей, якія пражывалі і пражываюць на тэрыторыі Беларусі.

1.2. Патрабаванні к ведам і ўмениям студэнтаў

Адпаведна з указанымі мэтамі і прынцыпамі сацыяльна-гуманітарнай падрыхтоўкі студэнт павінен набыць наступныя сацыяльна-лічнастныя кампетэнцыі:

СЛК-1. Валодаць якасцямі грамадзянкасці.

СЛК-2. Быць здольнымі к сацыяльнаму взаімадзеянню.

СЛК-3. Валодаць здольнасцямі к межлічнастным камунікацыям.

СЛК-4.Быць здольным к крытычнаму мысленню.

СЛК-5.Умець працаваць у каманде.

У працэсе гістарычнай падрыхтоўкі студэнт павінен развіць наступныя акадэмічныя кампетэнцыі:

АК-1.Валодаць і скарыстацца навучна-тэарэтычнымі ведамі дзеля вырашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-2.Валодаць сістэмным і парабанальным аналізам.

АК-3.Валодаць даследчымі навыкамі.

АК-4.Валодаць навыкамі самастойнай працы.

АК-5.Быць здольным інтэграваць новыя ідэі (крэатыўнасць).

АК-6.Валодаць мэждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем.

АК-7.Быць здольным да самаадукацыі.

У судносінах з патрабаваннямі адукцыйнага стандарта выпускнік павінен ведаць:

- асноўная дасягненні ў развіцці матэрыяльнай і духоўнай культуры Беларусі;
- культурна-гістарычную спадчыну беларускага грамадства;
- асноўныя этапы гісторыка-культурнай эвалюцыі беларускіх зямель.

Павінен умець:

- характарызаваць ролю і месца беларускіх зямель у сусветным культурным супольніцтве;
- раслумачыць уплывы розных цывілізацыйных фактараў на развіццё і становленне культуры Беларусі;
- ацэньваць асноўная дасягненні матэрыяльнай і духоўнай культуры Беларусі ў кантэксьце гістарычнага развіцця.

Павінен валодаць:

- сістэмным і парабанальным аналізам;
- даследчымі навыкамі;
- мэждысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем;
- асноўнымі формамі культурнай камунікацыі.

1.3.Месца вучэбнай дысцыпліны ў сістэме падрыхтоўкі спецыялістаў

“Гісторыя культуры Беларусі” дапаўняе і канкрэтывіруе веды, атрыманыя студэнтамі пры вывучанні інтэграваннага модуля «Гісторыя».

1.4.Сувязь з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі

Курс гісторыі культуры Беларусі знаходзіцца ў сувязі з праблемамі, якіе студэнты вывучаюць у межах курса «Гісторыя Беларусі».

1.5.Колькасць гадзін і размеркаванне аўдыторнага часу

Агульная колькасць аўдыторных гадзін па дысцыпліне – 34 гадзіны.

Лекцыі – 17 гадзін.

Практычныя (семінарскія) заняткі – 17 гадзін.

2. Змест вучебнага матэрыялу

2.1. Лекцыйныe заняткі.

№ п/п	Назва тэмы, змест лекцыі	Аб'ем у гадзінах
Раздел 1. Культура ўсходніх славян і балтаў у раннем сярэднявеччы (VIII-п. XIII стст.).		
1.	Усходнеславянскіе і балтскіе племёны на тэрыторыі Беларусі. Распаўсюджванне хрысціянства. Духоўная культура ўсходніх славян Полацкага, Тураўскага княстваў. Помнікі архітэктуры, выяўленчага мастацтва, пісьменнасці.	2
Раздел 2. Беларуская культура ў духоўным жыцці Вялікага княства Літоўскага (2-ая пал. XIII ст.- 1569).		
2.	Асаблівасці фарміравання беларускай народнасці. Статус беларускай мовы і яе роля ў межэтнічных працэсах. Рэнесанс і Рэфармацыя на беларускіх землях. Архітэктура, выяўленчае мастацтва, тэатр.	2
Раздел 3. Асаблівасці развіцця беларускай культуры ў перыяд Рэчы Паспалітай (1569 - 1795).		
3.	Пагаршэнне ўмоў развіцця Беларусі. Паланізацыя. Народная культура — галоўны асяродак захавання беларускай нацыянальнай культуры. Рэлігійная палеміка канца XVI — 1-й паловы XVII ст. Праваслаўныя публіцысты. Каталіцкая і ўніяцкая палемісты. Распаўсюджванне ідэй Асветніцтва. Навука. Адукацыя ў брацкіх школах. Паширэнне сеткі езуіцкіх калегіўмаў. З'яўленне, станаўленне і адметныя рысы стылю барока. Пачатак распаўсюджвання класіцызму. Тэатр і музыка. Скульптура і дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.	2
Раздел 4. Культурнае жыцце Беларусі ў складзе Расійскай імперыі (1795 - 1917).		
4.	Палітыка царызму ў дачыненні да беларускіх земель. Утварэнне беларускай нацыі. Зараджэнне новай беларускай літаратуры. Дзейнасць філарэтаў і філаматаў. Узмацненне русіфікатарскіх тэндэнций у выніку польскіх паўстанняў 1830-1831, 1863-1864 гг. Віленскі ўніверсітэт. Горы-Горацкі земляробчы інстытут. «Захаднерусізм». Фарміраванне беларускай літаратурнай мовы. Газета «Наша ніва» — галоўны асяродак беларускага руху. Выяўленчае мастацтва. Класіцызм. Акадэмізм. Рамантызм. Архітэктура.	4
Раздел 5. Культура Беларусі ў паслярэвалюцыйны і предваенный перыяды (1917 – п. 1940-х гг.)		
5.	Палітыка савецкай дзяржавы ў галіне культуры. Беларусізацыя: яе сутнасць і змест. Літаратурныя аб'яднанні 1920-х гг.: Беларуская дзяржаўная тэатры. Выяўленчае мастацтва. Агітацыянае мастацтва. Экспрэсіянізм, супрэматызм. Белдзяржфілармонія. Тэатр оперы і балета. Беларуская кансерваторыя. Культура Беларусі ў умовах таталітарнага рэжыму. Рэпрэсіі супраць нацыянальнай інтэлігенцыі на пачатак 1930-х гг. Ідэалагізацыя культурна-асветніцкага жыцця.	4
Раздел 6. Развіцце беларускай культуры ў другой палове XX стагодзя.		
7.	«Адліга»: сутнасць і супяречлівасць. Лібералізацыя грамадскага і культурнага жыцця. «Шасцідзесятнікі». Узмацненне контролю над сферай культуры з сярэдзіны 1960-х гг. Русіфікатарская тэндэнцыя. Беларуская культура на сучасным этапе. Нацыянальна-культурнае адраджэнне к. 1980-х гг. Дзяржаўная палітыка ў галіне культуры. Сучаснае выяўленчае мастацтва, архітэктура, тэатр, музыка, кінамастацтва.	3
Усяго гадзін		
		17

2.2. Практычныя заняткі.

№ п/п	Назва тэмы, змест семінара
----------	----------------------------

Аб'ем у
гадзінах

Раздел 1. Культура ўсходніх славян і балтаў у раннем сярэднявеччы (VIII-п. XIII стст.).

1.	Усходнеславянскіе і балтскіе племёны на тэрыторыі Беларусі. Распаўсюджванне хрысціянства. Духоўная культура ўсходніх славян Палацага, Тураўскага княстваў. Помнікі архітэктуры, выяўленчага мастацтва, пісьменнасці.	2
Раздел 2. Беларуская культура ў духоўным жыцці Вялікага княства Літоўскага (2-ая пол. XIII ст.- 1569).		
2.	Рэнесанс і Рэфармацыя на беларускіх землях. Архітэктура, выяўленчае мастацтва, тэатр.	2

Раздел 3. Асаблівасці развіцця беларускай культуры ў перыяд Рэчі Паспалітай (1569 - 1795).

3.	Паланізацыя. Рэлігійная палеміка канца XVI — 1-й паловы XVII стст. Распаўсюджанне ідэй Асветніцтва. Навука. Адукацыя. Стыль барока, класіцызм. Тэатр і музыка. Скульптура і дэкаратыўна-прыкладное мастацтва.	2
----	--	---

Раздел 4. Культурнае жыцце Беларусі ў складзе Расійскай імперыі (1795 - 1917).

4.	Палітыка царызму ў дачыненні да беларускіх зямель. Утварэнне беларускай нацыі. Узмацненне русіфікатарскіх тэндэнций у выніку польскіх паўстанняў 1830-1831, 1863-1864 гг.	2
5.	Фарміраванне беларускай літаратурнай мовы. Газета «Наша ніва» — галоўны асяродак беларускага руху. Выяўленчае мастацтва. Класіцызм. Акадэмізм. Рамантызм.	2

Раздел 5. Культура Беларусі ў паслярэвалюцыйны і предваенны перыяды (1917 – п. 1940-х гг.)

6.	Палітыка савецкай дзяржавы ў галіне культуры. Беларусізацыя: яе сутнасць і змест. Літаратурныя аб'яднанні 1920-х гг. Беларускія дзяржаўныя тэатры. Выяўленчае мастацтва. Агітацыйнае мастацтва. Экспрэсіянізм, супраматызм Белдзяржфілармонія. Тэатр оперы і балета. Беларуская кансерваторыя.	2
7.	Культура Беларусі ў умовах таталітарнага рэжыму. Рэпрэсіі супраць нацыянальной інтэлігенцыі на пачатак 1930-х гг. Ідэалагізацыя культурна-асветніцкага жыцця.	2

Раздел 6. Развіцце беларускай культуры ў другой палове XX стагодзьдзя.

8.	«Адліга»: сутнасць і супярэчлівасць. Лібералізацыя грамадскага і культурнага жыцця. «Шасцідзесятнікі». Узмацненне кантролю над сферай культуры з сярэдзіны 1960-х гг. Русіфікатарскія тэндэнцыі. Літаратура, выяўленчае мастацтва, архітэктура, тэатр, музыка, кінамастацтва.	2
9.	Беларуская культура на сучасным этапе. Нацыянальна-культурнае адраджэнне к. 1980-х гг. Дзяржаўная палітыка ў галіне культуры. Сучаснае мастацтва.	1
Усяго гадзін		17

3. Вучэбна-мэтадычнай карта дысцыпліны

Нумар раздзела, тэмы, за- нятка	Назва раздзела, тэмы, занятка; пералік вывучаемых пытанияў	Колькасць аудыторных гадзін				Матэріальнае забяспечэнне занятка (наглядныя, мэтадычныя дапаможнікі і інш.)	Літара- тура	Форма канто- лю ведаў
		лек- цыі	практич- ныя (семінар- скія) заняткі	лаба- ратор- ныя занят- кі	кіраваная самастой- ная праца студэнта			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	ГІСТОРЫЯ КУЛЬТУРЫ БЕЛАРУСІ (34ч.)	17	17					
1.1.	<p><i>Культура ўсходніх славян і балтаў у раннем сярэдніавеччы (VII-n. XIII стст.)</i></p> <p>1.Балта-славянскае насельніцтва на тэрыторыі Беларусі. 2.Язычніцтва і распаўсюджанне хрысціянства. 3.Помнікі архітэктуры, мастацтва і пісьменства.</p>	2	2				[6] [7] [8] [19] [21] [22] [40] [48] [50]	Рэферат

1.2.	<i>Беларуская культура ў духоўным жыціі Вялікага княства Літоўскага (2-ая пол. XIII ст.- 1569)</i> 1. Рэнесансныя тэндэнцыі ў культуре Беларусі. Узнікненне кнігадрукарства. 2. Рэфармацыйны рух і яго ўплыў на духоўную культуру Беларусі. 3. Беларускае мастацтва ренесанснага перыяду.	2	2				[4] [5] [7] [15] [19] [21] [27] [35] [39] [42] [49] [50]	Рэферат Тэст
1.3.	<i>Асаблівасці развіцця беларускай культуры ў перыяд Рэчы Паспалітай (1569 - 1795)</i> 1.Рэч Паспалітая як спрыяльны фактар пранікнення каталіцызму і польскай культуры на Беларусь. 2.Распаўсюджанне ідэй Асветніцтва. Навука. Адукацыя. 3.Стылі ў мастацтве. Скульптура і дэкаратыўна-прыкладное мастацтва. 4.Прыгонны тэатр. Музыка.	2	2				[7] [12] [13][14] [17][19] [21][27] [28][37] [47][50]	Рэферат Тэст
1.4.	<i>Культурнае жыціе Беларусі ў складзе Расійскай імперыі (1795 - 1917)</i> 1.Адносіны самадзяржаў да беларускай культуры. Супрацьборства польскай і рускай культур на Беларусі. 2.Паўстанні 1830-1831, 1863-1864 гг. у лесе беларускай культуры. 3. Стварэнне новай беларускай мастацкай літаратуры. 4. Выяўленчае мастацтва. Класіцызм. Акадэмізм. Рамантызм. Архітэктура.	4	4				[2] [5] [7] [9] [11] [13][19] [24][29] [38][49]	Рэферат Тэст

1.5.	<i>Культура Беларусі ў паслярэвалюцыйны і прэдваенны перыяды (1917 – п. 1940-х гг.)</i> 1. Палітыка савецкай дзяржавы ў галіне культуры. 2. Беларусізацыя: яе сутнасць і змест. 3. Літаратурныя аб'яднанні 1920-х гг. Беларуская дзяржаўная тэатры. Выяўленчае мастацтва. 4. Культура Беларусі ў умовах таталітарнага рэжыму. Рэпрэсіі супраць нацыянальнай інтэлігенцыі на пачатак 1930-х гг.	4	4				[1] [3] [4] [7] [12] [23][25] [28] [31] [32][34] [36][43] [44][45] [46]	Рэферат Тэст
1.6.	<i>Развіцце беларускай культуры ў другой палове XX стагодзя.</i> 1. «Адліга»: сутнасць і супярэчлівасць. Лібералізацыя грамадскага і культурнага жыцця. 2. Узмацненне кантролю над сферай культуры з сярэдзіны 1960-х гг. Русіфікатарскія тэндэнцыі. 3. Нацыянальна-культурнае адраджэнне к. 1980-х гг. Беларуская культура на сучасным этапе. 4. Выяўленчае мастацтва, архітэктура, тэатр, музыка, кінамастацтва.	3	3				[1] [3] [7] [10] [19] [23] [26] [30] [31] [33] [36] [41] [43] [44] [49]	Рэферат Тэст

4.Інфармацыйна-мэтадычна частка

4.1. Літаратура

4.1.1. Асноўная літаратура

- 1.Воинов А.А. История архитектуры Белоруссии: В 2-х т. Т. 2: Советский период. 2-е изд. - Мин.: Вышэйшая школа, 1987.
- 2.Дробов Л.Н. Живопись Белоруссии XIX - начала XX в. - Мин.: Вышэйшая школа, 1974.
- 3.Дробов Л.Н. Живопись Советской Беларуссии (1917-1975). - Мин.: Вышэйшая школа, 1979.
- 4.Культура Беларусі: энцыклапедыя: у 6 т. – Мінск, 2010.
- 5.Лойка А.А. Гісторыя беларускай літаратуры: Дакастрычніцкі перыяд: У 2-х т. 2-е выд. - Мин.: Вышэйшая школа, 1989.
- 6.Лойка А.А. Старабеларуская літаратура.- Мин.: Вышэйшая школа, 2001.
- 7.Лыч Л., Навіцкі У. Гісторыя культуры Беларусь 2-е выд., дап. - Мин.: ВП "Экаперспектыва", 1997.
- 8.Мифология. Большой энциклопедический словарь / Гл. ред. Е.М. Мелетинский. – М., 1998.
- 9.Параашкоў С.А. Гісторыя культуры Беларусь 2-е выд. - Мин.: Беларуская навука, 2004.
- 10.Патапенка Н.Я., Перапелкина А.В. Гісторыя культуры Беларусі. – Минск, 2009.
- 11.Петкова С.М. Справочник по мировой культуре и искусству. – Ростов-на-Дону, 2005.
- 12.Ходзін С.М. Гісторыя культуры Беларусі ў 1920 - 1930-я гг.: Дапаможнік для студэнтаў гістарычнага факультэта. - Мин.: БДУ, 2001.
- 13.Чантурія В.А. История архитектуры Белоруссии: В 2-х т. Т. 1: Дооктябрьский период. 3-е изд. - Мин.: Вышэйшая школа, 1985.

4.1.2. Падручнікі, курсы лекций

- 14.Власов В.Г. Стили в искусстве: Словарь. – СПб., 1995.
- 15.Качаноўскі У.У. Гісторыя культуры Беларусі: Вучэбны дапаможнік для студэнтаў ВНУ. - Мин.: НКФ "Экаперспектыва", 1994.
- 16.Ковшаров Н.Д. История культуры Беларуси. 1917 - 90-е гг.: Учебное пособие. - Мин.: БГПУ им. М. Танка, 1999.
- 17.Мартынов В.Ф. Культурология. Теория культуры: Учебное пособие. – Минск, 2008.
- 18.Мартынов В.Ф. Мировая художественная культура: Учебное пособие. – Минск, 1997.
- 19.Нарысы гісторыі Беларусі: У 2 ч. – Мин.: Беларусь, 1995.
- 20.Шчакаціхін М. Нарысы з гісторыі беларускага мастацтва. – Мінск, 1993.
- 21.Юрис С.А., Юрис Т.А., Грачева Г.И., Грищенко И.А. Культурология: Практическое пособие для студентов: в 3 ч. – Гомель: УО “ГГТУ им. П.О. Сухого”, 2002.

4.1.3. Дадатковая літаратура

- 22.Арлоў У.А. Таямніцы палацкай гісторыі. – Мин.: “Папуры”, 2008.

- 23.Быков В. Долгая дорога домой. Книга воспоминаний. – М.: АСТ, Минск, 2005.
- 24.Воінаў М.М. Плен супольнасці і мастацкі перыяд і развіцце беларускай літаратуры на памежжы XIX-XX стст. – Минск, 1998.
- 25.Гарэцкі М. Гісторыя беларускай літаратуры. – Минск, 1992.
- 26.Гаробчанка Т.Я. На мяжы стагоддзя: Сучасны беларускі драматычны тэатр. - Минск: Беларуская навука, 2002.
- 27.Гісторыя беларускага мастацтва: У 6 т. Т. 1-6. - Минск: Навука і тэхніка, 1987-1994.
- 28.Гісторыя беларускага тэатра: У 3-х т. - Минск: Навука і тэхніка, 1983-1987.
- 29.Гісторыя беларускай дакастрычніцкай літаратуры: У 2-х т. - Минск: Навука і тэхніка, 1968-1969.
- 30.Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: У 4-х т. Т. 1-3. - Минск: Беларуская навука, 1999-2001.
- 31.Гісторыя кінамастацтва Беларусі: У 4-х т. Т. 1: 1924 - 1959 гг. - Минск: Беларуская навука, 2001.
- 32.Глюмшток И.Н. Тоталитарное искусство. – М., 1994.
- 33.Глэд Д. Беседы в изгнании: Русское литературное зарубежье. – М., 1991.
- 34.Дубенская Л. Рассказывает Надя Леже. – Минск: Юнацтва, 1983.
- 35.Ермаловіч М.І. Старажытная Беларусь. – Минск: Беларусь, 1990.
- 36.История белорусского кино: В 2-х ч. - Минск: Наука и техника, 1969-1970.
- 37.Кулагін А.Н. Архитектура дворцово-усадебных ансамблей Белоруссии: Вторая половина XVIII - начало XIX в. - Минск: Наука и техника, 1981.
- 38.Кулагін А.М. Эклектика. Архітэктура Беларусі другой половины XIX - начала XX ст. - Минск: Ураджай, 2000.
- 39.Лакотка А.І. Нацыянальныя рысы беларускай архітэктуры. - Минск: Ураджай, 1999.
- 40.Лихачев Д.С. Исследования по древнерусской литературе. - Л., 1986.
- 41.Мальдис А.И. Белорусские сокровища за рубежом. – Минск: Літаратура і мастацтва, 2009.
- 42.Протоиерей Георгий Флоровский. Пути русского богословия. – Минск: Изд. Белорусского Экзархата, 2006.
- 43.Рублевская Л.И., Скалабан В.В. Время и бремя архивов и имен: очерки, эссе, пьеса. – Минск: Літаратура і мастацтва, 2009.
- 44.Счастный В. Художники Парижской школы из Беларуси. – Минск: “Четыре четверти”, 2012.
- 45.Турчин В.С. По лабиринтам авангарда. – М., 1993.
- 46.Шагал М. Моя жизнь. – М.: Эллис Лак, 1994.
- 47.Шашыгіна-Патцкая К.Я. Нясвіж і Радзівілы. – Минск: Беларусь, 2007.
- 48.Шкалаеў М.В. Палата кнігапісная: Рукопісная книга на Беларусі ў X - XVIII стагоддзях. - Минск: Мастацкая літаратура, 1993.
- 49.Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі: У 5-ці т. - Минск: Беларуская Савецкая Энцыклапедыя імя П.Броўкі, 1984-1987.
- 50.Яскевіч А. Падзвіжнікі і іх святыні: Духоуная культура старажытнай Беларусі. – Мінск, 2001.

Список литературы написано через Жана Немана

5. Протокол согласования учебной программы по изучаемой учебной дисциплине с другими дисциплинами специальности

Название дисциплины, с которой требуется согласование	Название кафедры	Предложения об изменениях в содержании учебной программы по изучаемой дисциплине	Решение, принятое кафедрой, разработавшей учебную программу (с указанием даты и номера протокола)
1	2	3	4
Интегрированный модуль «История»	Политология и история	Согласовано: 	

Зав. кафедрой

С. А. Елизаров